

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Nasilje nad ženama ukorijenjeno je u nejednakom statusu žena u društvu, a taj status odražava neuravnoteženu raspodjelu društvene, političke i gospodarske moći koju u društvu imaju žene i muškarci. Radi se o jednom od najraširenijih suvremenih oblika kršenja ljudskih prava te o vrsti diskriminacije koja dovodi, ili je vjerojatno da će dovesti, do tjelesne, seksualne, psihološke ili ekonomske štete ili patnje za žene ⁽¹⁾. Nasilje nad ženama narušava dostojanstvo i integritet žena te nanosi ozbiljnu štetu obiteljima, zajednicama i društvima. Procjenjuje se da je na području EU-a jedna od tri žene (ili 61 milijun od 185 milijuna) nakon navršene 15. godine života doživjela tjelesno ili seksualno nasilje, ili oboje ⁽²⁾.

Potpuni razmjernost nasilja nad ženama teško je procijeniti s obzirom na to da je ta pojava i dalje stigmatizirana te se rijetko prijavljuje, a to znači da prijavljeno nasilje pokazuje samo dio stvarnog stanja. U Hrvatskoj više od 40 % stanovništva nema povjerenja u policiju ⁽³⁾; tijekom

izrade EIGE-ova Indeksa ravnopravnosti spolova za 2015. ustanovljeno je da je razina prijavljivanja nasilja viša ondje gdje je povjerenje u pravosudne institucije veće ⁽⁴⁾. Procjenjuje se da je 21 % žena u Hrvatskoj doživjelo nasilje, što je 12 % niže od prosjeka EU-a ⁽⁵⁾.

Europski institut za ravnopravnost spolova procjenjuje da bi trošak koji proizlazi iz nasilja partnera nad ženama u Hrvatskoj mogao iznositi oko 925 milijuna eura godišnje. Taj iznos dobiven je primjenom metodologije korištene u studiji EIGE-a iz 2014. ⁽⁶⁾, koju države članice mogu ponoviti, kao što je 2016. učinila Estonija ⁽⁷⁾.

Koje su činjenice?

- Podaci iz ankete Agencije Europske unije za temeljna prava iz 2014. pokazuju da je nakon navršene 15. godine života jedna od pet žena u Hrvatskoj doživjela tjelesno i/ili seksualno nasilje, a 31 % žena doživjelo je tjelesno, seksualno ili psihološko nasilje ⁽⁸⁾.
- 29 % žena u Hrvatskoj ima prijateljicu koja je žrtva nasilja ⁽⁹⁾.
- U razdoblju 2000.–2010. prijavljeno je 6 625 slučajeva seksualnog nasilja, između 461 i 761 slučaja godišnje ⁽¹⁰⁾.
- U 2013. osam su žena ubili njihovi intimni partneri ⁽¹¹⁾.

Kad je povjerenje u policiju slabo, manja je vjerojatnost da će žrtve prijaviti nasilje.

Je li nasilje nad ženama kazneno djelo u Hrvatskoj?

Iako u Hrvatskoj ne postoji poseban zakon o nasilju nad ženama, godine 2009. donesen je novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji. U definiciju nasilja u obitelji u tom zakonu uključeno je i „ekonomsko nasilje” te je zakonom izričito zabranjeno tjelesno, psihološko, seksualno i ekonomsko nasilje. Silovanje i spolno uznemiravanje smatraju se teškim kaznenim djelima u Hrvatskoj, a protuzakonito je i nametljivo ponašanje (engl. *stalking*).

U 2014. hrvatska je Vlada donijela novi „Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja” koji je usklađen s nedavnim zakonskim izmjenama.

Novi nacrt Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji izrađen je 2016. U njega su unesene odgovarajuće odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te Direktive 2012/29/EU u kojoj se utvrđuju minimalni standardi prava, potpore i zaštite za žrtve kaznenih djela.

Što se poduzima u vezi s eliminacijom nasilja nad ženama u Hrvatskoj?

Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. ⁽¹²⁾ nastoji se poboljšati opći pravni okvir u području nasilja u obitelji, promicati bolju koordinaciju među javnim tijelima, osigurati rodno osjetljivu izobrazbu za djelatnike koji se izravno bave ovim područjem rada te poboljšati službe koje provode tretman počinitelja.

U Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012.–2015. ⁽¹³⁾ uključen je niz mjera kojima se pruža pomoć i potpora žrtvama trgovanja ljudima.

Dobrim praksama pokazuje se pravi put

Hrvatska Vlada je 29. studenoga 2012. donijela Protokol o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja ⁽¹⁴⁾. Ciljevi koji se nastoje postići Protokolom jesu: uvođenje standardiziranog postupka nad žrtvama, standardiziranog načina prikupljanja podataka, dokumentiranja i pohrane fizičkih dokaza; upoznavanje svih odgovarajućih javnih tijela i organizacija civilnog društva s njihovim obvezama i odgovornostima prema žrtvama; osiguravanje pružanja emocionalne potpore te kvalitetne zdravstvene skrbi žrtvama; promicanje interdisciplinarnog pristupa u pružanju pomoći žrtvama; te osiguravanje povjerljivosti prikupljenih podataka ⁽¹⁵⁾.

U Nacionalnom programu zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013.–2016. ⁽¹⁶⁾ nalaze se i mjere koje se odnose na žrtve trgovanja ženama kao i na žrtve svih oblika nasilja.

U Nacionalnoj politici za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011.–2015. nalazi se posebno poglavlje koje je posvećeno eliminaciji svih drugih oblika nasilja nad ženama osim nasilja u obitelji.

Godine 2011. Hrvatska je donijela Nacionalni akcijski plan (2011.–2014.) za provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti i srodnih rezolucija.

Kako su žene i djevojke zaštićene?

Žene koje su žrtve nasilja u obitelji imaju u Hrvatskoj na raspolaganju zaštitne mjere na temelju Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Te mjere uključuju zabranu počiniteljima da pristupaju žrtvi, zabranu uznemiravanja ili uhođenja osobe izložene nasilju kao i mjeru udaljenja nasilnika iz obiteljskog doma.

Godine 2013. hrvatska je Vlada potpisala, no još nije ratificirala, Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija). Istanbulska je konvencija međunarodni sporazum kojim su predviđene najdalekosežnije mjere suzbijanja te ozbiljne povrede ljudskih prava.

Godine 2013. osnovan je Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja koji je besplatan za korisnike.

U Hrvatskoj postoji 18 skloništa za žene, među kojima je i sedam autonomnih specijaliziranih skloništa za žene kojima upravljaju ženske nevladine organizacije.

Kakva je pomoć dostupna u Hrvatskoj?

Žene iz svih krajeva zemlje mogu se obratiti Autonomnoj ženskoj kući u Zagrebu (0800 55 44) ⁽¹⁷⁾.

Nevladina organizacija PETRA vodi nacionalnu liniju za žrtve trgovanja ljudima, SOS liniju za pomoć 0800 77 99, koja je besplatna ⁽¹⁸⁾.

U Hrvatskoj postoji 18 skloništa za žene, među kojima je i sedam autonomnih specijaliziranih skloništa za žene kojima upravljaju ženske nevladine organizacije. U tih sedam autonomnih skloništa za žene trenutno se nalazi 267 kreveta ⁽¹⁹⁾.

**SOS linija za pomoć (0800 77 99)
Autonomna ženska kuća Zagreb (0800 55 44)**

Bilješke

- (¹) Vijeće Europe (2011.). *Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te njezino obrazloženje*. Serija ugovora Vijeća Europe br. 10. Dostupno na: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210>
- (²) Agencija Europske unije za temeljna prava (2014.). *Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem Europske unije, najvažniji rezultati*. Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg.
- (³) Europska komisija (2016.). *Eurobarometar*. Dostupno na: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themKey/18/groupKy/88>
- (⁴) Europski institut za ravnopravnost spolova (2013.). *Izješće o Indeksu ravnopravnosti spolova*. Dostupno na: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>
- (⁵) Ibid. Prosjek prijavljivanja nasilja na području EU-a je 33 %.
- (⁶) Europski institut za ravnopravnost spolova (2014.). *Procjena troškova rodno utemeljenog nasilja u Europskoj uniji*. Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>
- (⁷) *Trošak nasilja u obitelji u Estoniji*. Dostupno na: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf
- (⁸) Agencija Europske unije za temeljna prava (2014.). *Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem Europske unije, najvažniji rezultati*. Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg.
- (⁹) Autonomna ženska kuća Zagreb (2003.). *Ekonomski aspekti nasilja u obitelji: društveni troškovi zanemarivanja i toleriranja nasilja nad ženama*.
- (¹⁰) Mamula, M., Vukmanić, M., Hojt, A. i Zore, P. (2011.). *Seksualno nasilje u Hrvatskoj 2000.–2010*. Zagreb: Ženska soba.
- (¹¹) Zajednički podaci Eurostata i UNODC-a (2013.).
- (¹²) Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji 2011.–2016., Narodne novine 20/11.
- (¹³) Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2012.–2015.
- (¹⁴) Europski parlament (2013.). *Politika ravnopravnosti spolova u Hrvatskoj*. Dostupno na: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/493016/IPOL-FEMM_NT\(2013\)493016_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/493016/IPOL-FEMM_NT(2013)493016_EN.pdf)
- (¹⁵) http://sexualrightsinitiative.com/wp-content/uploads/Joint-stakeholder-ZenskaSoba-SRI-submission-for-Croatias-review-during-the-22nd-session-of-the-UPR_Final.pdf
- (¹⁶) Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013.–2016.
- (¹⁷) http://files.wave-network.org/home/WAVE_Leaflet_2015.pdf
- (¹⁸) http://files.wave-network.org/home/WAVE_Leaflet_2015.pdf
- (¹⁹) WAVE (2015.). *Izješće WAVE-a za 2015. o ulozi specijaliziranih usluga za potporu ženama u Europi*. (Informacije o Hrvatskoj.) Dostupno na: http://files.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf

Europski institut za rodnu ravnopravnost

Europski institut za rodnu ravnopravnost (EIGE) je centar znanja Europske unije o ravnopravnosti spolova. EIGE podupire tvorce politika i sve mjerodavne institucije u naporu da ravnopravnost između žena i muškaraca postane zbiljom za sve Europljane stavljajući im na raspolaganje specifično stručno znanje te usporedne i pouzdane podatke o ravnopravnosti spolova u Europi.

Europski institut za ravnopravnost spolova, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITVA
Tel. +370 52157444
E-pošta: eige.sec@eige.europa.eu

Više informacija:

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

Ured za publikacije

Print	MH-02-16-773-HR-C	978-92-9493-519-9	10.2839/019398
PDF	MH-02-16-773-HR-N	978-92-9493-521-2	10.2839/964955